

Publication of Association Esprit, Société et Rencontre
Strasbourg/France

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

Volume 5 Issue 8, p. 121-124, December 2012

SOY KÖKÜMÜZÜN ESAS FAKTÖRÜ ANA DİLİMİZDİR*

THE MAIN FACTOR FOR OUR RACE IS MOTHER TONGUE

Yrd. Doç. Dr. Abduselam ARVAS

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, TDE Bölümü

*“Azerbaycan” Gazetesi, 9 Mayıs 2001, s.12.

Abstract

This article focuses on the origin of the Oghuz Turks and Kipchak Turks. The author, with the Oghuz Turks in Anatolia and Azerbaijan in the field of investigating the origin of Kipchak Turks indicates the need to move from the language. Turkish groups appeared completely irresistible blood bond he writes, both the Turkish group involved in each other, and even states that Kipchaks, Oghuz Turks before the Caucasus and Anatolia regions. In this article, after Kıpçaks Oghuz came to these regions, and creating layers mixed with each other in their languages have been proposed. This, a large number of dialects in eastern Anatolia Kipchak language elements are shown in the sample.

Key Words: Oghuz Turks, Kipchak Turks, language, origin.

Öz

Bu makalede, Oğuz Türkleriyle Kıpçak Türklerinin kökeni üzerine bilgiler verilmiştir. Yazar, Anadolu ve Azerbaycan sahasındaki Oğuz Türkleri ile Kıpçak Türklerinin kökenini araştırırken dilden hareket edilmesi gerektiğini belirtmekte ve kan bağından yola çıkarak Türk gruplarının kökenine ulaşamayacağını ifade etmektedir. Yazara göre her iki Türk grubu, muhtelif devirlerde yapılan göç hareketleri sonucu Kafkasya ve Anadolu'da birbirine karışmış; hatta Kıpçaklar, Oğuzlardan önce Kafkasya ve Anadolu bölgelerine gelmiştir. Makalede, Kıpçaklardan sonra bu bölgelere gelen Oğuzların dili ile Kıpçakların dilinin tabakalar oluşturarak birbirine karıştığı da ileri sürülmektedir. Buna, Doğu Anadolu'daki ağızlarda çok sayıda Kıpçak dil unsurları örnek gösterilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Oğuz Türkleri, Kıpçak Türkleri, dil, köken.

Bazı Türkologlara göre Azerbaycan Türkçesinin sadece Oğuz Türklerine bağlanması, Azerbaycan'da Türklerin IX.-XI. asırlarda peyda olduğu şeklindeki mesnetsiz iddiaların ortaya atılmasına neden olmuştur. Bazıları tarafından maksatlı bir şekilde ileri sürülen bu iddialar, Oğuz menşeinin Azerbaycan arazisinde çok önceleri yaşadığını örtbas etmeye hizmet etmektedir.

Azerbaycan Türklerinin soy kökünün hangi boylara dayandığını daha doğru ispatlayan esas bir faktör var. Bu, dil faktörüdür. Onu unutmamak gerekir. 1959 yılında "Kitab-ı Dede Gorgut Dastanlarının Dili" kitabında tanınmış dilci âlim A. M. Demircizade şunları yazmıştır: "Azerbaycan halk dilinin teşekkülünde Oğuz ve Kıpçak boy dilleri önemli rol oynamıştır... Oğuzlar.... Oğuz ve Kıpçak kabile dilleri esasında teşekkül etmiş olan Azerbaycan halk dilini yakınlaştıran Azerbaycanlılardır." Tanınmış Kazak âlimi Seydimbek Akselov, "Korkut Ata Efsaneleri" makalesinde şunları yazmaktadır: "Oğuz-Kıpçak boylarının sadece Kazak değil aynı zamanda Özbek, Karakalpak, Türkmen, Azerbaycan gibi ulusların teşekkülünde de rol oynadıklarını biliyoruz."

Ortak manevi değerimiz olan “Kitab-ı Dede Korkut” destanları hakkındaki görüşlerini açıklarken Nizami Caferov, burada tam da yansımasını bulan içtimaî-siyasî, medenî-manevî süreçler sırasında “kalma” Oğuzlarla “yerli” Kıpçakların münasebetlerini ön plana almaktadır.

“Azerbaycan Millî İlimler Akademisi”ne bağlı “Nesimi Dilcilik Enstitüsü”nün müdürü Ağamusa Ahundov, 16 Şubat 1999 yılında “Kitab-ı Dede Korkut” destanlarının 1300 yıllık şöleni üzerine “Devlet Komisyon Meclisi”ndeki konuşmasında, destanlardaki Oğuz-Kıpçak kelimelerinin aynı sayıda kullanıldığını işaret ederek şunları demiştir: “... destanda ‘dedi’ sözcüğü 758 defa, ‘aydır’ sözcüğü 714 defa kullanılır. Bunlardan biri Oğuz dillerine, ikincisi Kıpçak dillerine has formlardır. Bu, destanın ne kadar kadim olduğunu gösterir. Yani bu devir, hâlâ Oğuz-Kıpçak boylarının Azerbaycan’da birlikte faaliyette oldukları bir devirdir. Bu tahlilin başka sahalara, özellikle halkımızın tarihi için de ehemmiyeti büyüktür.”

“Malum olduğu üzere Azerbaycan Türkçesi, Oğuz ve Kıpçak boy dilleri temelinde teşekkül ettiği için ilk devirlerde her iki kabile diline has olan belli unsurlar, hatta aynı manalı unsurlar, halk dilinde eşit olarak kullanılmıştır.” şeklinde görüş belirten A. Demircizade, bu iki Türk kabilesine özgü olan kelimelerin Nesimi’nin, Hatayi’nin, Fuzuli’nin eserlerinde de bulunduğunu vurgulamaktadır. Ne ki, eski devirlerde, hatta şimdi de, Oğuzca-Kıpçakça sözcükler dilimizde paralel şekilde kullanıldığı halde, “Kitab-ı Dede Korkut” destanlarının Oğuz boyunun dilinde olduğu yazılsa da, neredeyse Oğuzca-Kıpçakça sözcüklerin yarı yarıya bulunduğu Azerbaycan Türkçesini Türk dillerinden yalnızca Oğuz grubuna yerleştirmek ne derece doğrudur?! Profesör N. Caferov da “Azerbaycan’da Türklüğün etnik-medenî bir sistem olarak muhkemleşmesinin” tahminen 2500 yıl kadar (belki de daha çok) büyük bir devri ihata eden üç merhaleden oluştuğunu ve birincisinin Kıpçak meselesi (tahminen M. Ö. I. bin yılın ortaları- M. Ö. I. bin yılın sonu) olduğunu belirtmektedir.

Sualtı arkeoloji bilim grubunun rehberi V. Kvaçidze’nin son zamanlarda bulunan heykelikle bağlantılı fikirleri de bunu tasdik etmektedir. O diyor ki, “Bu (böyle bir heykelciğin Azerbaycan’da bulunması- G. Y.), Kafkasya ve Sibirya ahalisi arasındaki ilişkilerin çok önceleri mevcut olduğu anlamına gelir. Bu da, Türk boylarının Azerbaycan arazisi ile alakasının orta asırlarda olmadığını, ancak M. Ö. II. binli yıllara tesadüf ettiğini bir daha göstermiştir. Bu heykelcik, Uzak Ural ve Batı Sibirya’da bulunan IV. Samus abidelerinin benzeridir. Figürün Azerbaycan arazisinde tek olması onun Sibirya’dan getirildiğini kanıtlar.”

Şüphesiz ki, V. Kvaçidze’nin “heykelciğin Azerbaycan arazisinde tek olması” ve bundan hareketle “onun buraya getirilmesi” düşüncesine katılmak mümkün değil. Çünkü hâlâ su altındaki, yer altındaki bütün abideler, eşyalar bulunmadığından bu figürün burada “tek” olduğunun belirtilmesi, en azından şimdilik kesin bir şey söylemek için daha erkendir. İkincisi, figür buraya getirilmiş olsa bile, onun ait olduğu devir ve Türk boylarının Azerbaycan arazisi ile ilişkisinin M. Ö. II. bin yıla tesadüf etmesi gerçeği, Azerbaycan Türklerinin sadece Oğuzlardan teşekkül olduğu “fikri”ni ortadan kaldırır.

Azerbaycan Türkçesinin yalnızca Oğuz ağzından ibaret olmamasının açıkça ifade edilmesi için her gün duyduğumuz ve kullandığımız sözcüklere dikkat etmek kâfidir:

Kıpçakça Sözcükler

Ata

Payız

Yahşı

Oğuzca Sözcükler

Baba

Güz (Sonbahar)

İyi

Getmak	Varmag
Vermak	Sunmag
Bayır	Dışarı
Çatdırmag	İlatmak (İletmek)
Isti	Sıçag (Sıcak) vb.

Görüldüğü gibi buradaki Kıpçakça kelimeler Azerbaycan Türkçesinde, Oğuzca sözcükler ise Türkiye Türkçesinde daha çok kullanılmaktadır. Bu da şu anlama gelir: Oğuzlar Azerbaycan arazisine geldiğinde, burada artık Kıpçaklar vardı ve Oğuzlarla Kıpçakların dilinin karışması neticesinde (Türk, Türk'tür. Onların karşılıklı tesiri meselesinden bahsetmek bile doğru değil) Azerbaycan Türkçesinde Oğuzca-Kıpçakça sözcükler aynı oranda kullanılır. Oğuzca kelimeler, Anadolu'ya giden Oğuzlarda kaldı. Onlar burada (Doğu Anadolu'yu çıkarmak şartıyla. Burada Kıpçaklar çoktur) Kıpçaklarla karşılaşmadıkları için dillerinde Oğuzca kelimeler ağırlık teşkil eder. Türkiye Türkçesinde karşılaştığımız Kıpçakça kelimeler Doğu Anadolu Türklerinden, Balkanlardan ve Kafkaslardan göçen Türklerden geçmiştir. Anadolu'nun en büyük Türk beyliği olarak tanınan Atabeyler Devletinin banisi (kurucusu) de Kıpçak Türklerindedir. Bu gün Erzurum, Oltu, Narman, Artvin, Şavşat, Yusufeli, Sivas, Ardahan, Kars vb. bölgelerin insanı da vaktiyle bu bölgelerden geçen, kalan saf Savir (Sabir), Avar, Hazar, Peçenek, Kuman-Kıpçak, Bulgar Türklerinden miras olan Kuman-Kıpçak ağzı ile konuşur. R. Bayrakdarov, Ahıska Türkleri ile Doğu Anadolu Türklerinin lehçelerinin aynı olduğunu vurgulayarak "Bu, her iki bölge halkının Kıpçak Türklerinin halkları olduğunu göstermektedir." cümlesini sarf etmektedir.